

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

14 червня 2018 р.

Київ

№ 314 -р

Про визнання підтримки суб'єктів господарювання, зазначеної у повідомленні, такою, що не є державною допомогою відповідно до Закону

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши подання Департаменту моніторингу і контролю державної допомоги від 13.06.2018 № 500-01/2518-п та повідомлення про нову державну допомогу, надіслане листом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 30.03.2018 № 04/14-2544 (вх. № 158-ПДД від 02.04.2018 та вх. № 180-ПДД від 11.04.2018), яке було подано на виконання статті 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та за формою, що передбачена додатком 1 до Порядку подання та оформлення повідомлення про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04.03.2016 № 2-рп та зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 04.04.2016 за № 501/28631 (далі – Порядок 2-рп),

ВСТАНОВИВ:

1. ПОРЯДОК ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДТРИМКУ

(1) Листом від 30.03.2018 № 04/14-2544 (вх. № 158-ПДД від 02.04.2018 та вх. № 180-ПДД від 11.04.2018) Міністерства енергетики та вугільної промисловості України відповідно до пункту 2 розділу 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» було подано повідомлення про нову державну допомогу (далі – Повідомлення).

2. ВІДОМОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЯ ВІД НАДАВАЧА ПІДТРИМКИ

2.1. НАДАВАЧ ПІДТРИМКИ

(2) Міністерство енергетики та вугільної промисловості України (01601, м. Київ, вул. Хрещатик, 30, ідентифікаційний код юридичної особи 37471933).

2.2. ОТРИМУВАЧІ ПІДТРИМКИ

2.2.1 Отримувач -1

(3) Другий воєнізований гірничорятувальний загін (далі – 2 ВГРЗ) (93106, Луганська обл., м. Лисичанськ, вул. ім. В. Сосюри, 197, ідентифікаційний код юридичної особи 00159367).

2.2.2 Отримувач -2

- (4) Восьмий воєнізований гірничорятувальний загін (далі – 8 ВГРЗ) (51400, Дніпропетровська обл., м. Павлоград, вул. Дніпровська, 597, ідентифікаційний код юридичної особи 00159427).

2.2.3 Отримувач-3

- (5) Десятий воєнізований гірничорятувальний загін (далі – 10 ВГРЗ) (85323, Донецька обл., м. Мирноград, пров. Робочий, 1, ідентифікаційний код юридичної особи 00159462).

2.2.4 Отримувач-4

- (6) Львівсько-волинський воєнізований гірничорятувальний загін (далі – ЛВ ВГРЗ) (80100, Львівська обл., м. Червоноград, вул. Львівська, 15, ідентифікаційний код юридичної особи 33839804).

2.2.5 Отримувач-5

- (7) Центральний штаб Державної воєнізованої гірничорятувальної служби (далі – ЦШ ДВГРС) (85323, Донецька обл., м. Мирноград, пров. Робочий, 1, ідентифікаційний код юридичної особи 20335814).

2.3. МЕТА (ЦІЛЬ) ПІДТРИМКИ

- (8) Метою (ціллю) підтримки є:
- здійснення гірничорятувальних заходів на вугледобувних підприємствах.

2.4. ОЧІКУВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

- (9) Постійна готовність центрального штабу та воєнізованих гірничорятувальних загонів Державної воєнізованої гірничорятувальної служби у вугільній промисловості України (далі – ДВГРС), їх сил та засобів до проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт під час виникнення надзвичайних ситуацій.

2.5. ФОРМА ПІДТРИМКИ

- (10) Субсидії.

2.6. ОБСЯГ ПІДТРИМКИ

- (11) Загальний обсяг підтримки – 290 000, 0 тис. грн.

2.7. ПІДСТАВА ДЛЯ НАДАННЯ ПІДТРИМКИ

- (12) Закон України від 07.12.2017 № 2246-VIII «Про Державний бюджет України на 2018 рік», зокрема, бюджетна програма КПКВК 1101100 «Гірничорятувальні заходи на вугледобувних підприємствах».

2.8. ТРИВАЛІСТЬ ПІДТРИМКИ

(13) 2018 рік.

3. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ПРОГРАМИ

(14) Метою підтримки центрального штабу та воєнізованих гірничорятувальних загонів ДВГРС є здійснення гірничорятувальних заходів на вугледобувних підприємствах, зокрема:

- виконання робіт із запобігання виникненню та мінімізації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру;
- захист від надзвичайних ситуацій працівників та об'єктів, що обслуговуються;
- надання екстреної і кваліфікованої медичної допомоги потерпілим унаслідок аварій або нещасних випадків безпосередньо на місці виникнення аварії та під час евакуації до лікувального закладу тощо.

(15) Законом України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» передбачено фінансування за рахунок державного бюджету наступних напрямків витрат, які дозволять виконати та бути готовими для здійснення гірничорятувальних заходів на вугледобувних підприємствах, зокрема:

- оплата праці особового складу ДВГРС та відповідні нарахування, передбачені законодавством;
- закупівля предметів, матеріалів, обладнання та інвентарю, необхідних для ліквідації аварій на вугільному підприємстві (паливно-мастильні матеріали, спеціальний одяг тощо);
- податки та збори до Державного бюджету, які сплачує ДВГРС;
- виплата пенсій і допомоги.

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

(16) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

(17) Отже, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:

- підтримка надається суб'єкту господарювання;
- державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
- підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
- підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

(18) Відповідно до частини другої статті 1 Закону, терміни «суб'єкт господарювання», «товар», «економічна конкуренція (конкуренція)» вживаються в Законі у значенні, наведеному в Законі України «Про захист економічної конкуренції».

(19) Відповідно до статті 29 Гірничого закону України, для здійснення екстрених і невідкладних заходів на підприємствах вугільної та гірничої галузей для рятування людей, гасіння пожеж, ліквідації наслідків вибухів, раптових викидів вугілля та газу, обвалів гірничих порід і виконання інших робіт, що потребують застосування засобів захисту органів дихання та спеціального оснащення, а також контролю та нагляду за здійсненням власником (керівником) гірничого підприємства профілактичних заходів щодо запобігання аваріям на гірничих підприємствах створюються державні воєнізовані аварійно-рятувальні служби (формування).

Усі гірничі підприємства незалежно від форми власності в період їх будівництва, реконструкції, експлуатації, ліквідації або консервації обслуговуються державними воєнізованими аварійно-рятувальними службами (формуваннями), які фінансуються за рахунок коштів Державного бюджету України, коштів гірничих підприємств, а також за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством.

Положення про аварійно-рятувальні служби (формування) та їх статuti затверджуються відповідними міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади відповідно до їх повноважень.

Власник (керівник) гірничого підприємства, незалежно від форми власності та підпорядкування підприємства, зобов'язаний створювати допоміжні добровільні гірничорятувальні команди (станції, служби), які забезпечуються приміщеннями, оснащенням та екіпіровкою на такому ж рівні, як державні воєнізовані аварійно-рятувальні служби (формування). Члени цих гірничорятувальних команд (станцій, служб) проходять відповідну спеціальну підготовку.

Для подання екстреної і кваліфікованої медичної допомоги потерпілим внаслідок нещасних випадків на гірничих підприємствах у підрозділах державних аварійно-рятувальних служб (формувань) організуються аварійно-рятувальні мобільні групи або реанімаційно-протишокові групи.

(20) Відповідно до статті 8 Кодексу цивільного захисту забезпечення реалізації державної політики у сфері цивільного захисту здійснюється єдиною державною системою цивільного захисту, яка складається з функціональних і територіальних підсистем та їх ланок.

Основними завданнями єдиної державної системи цивільного захисту, зокрема, є:

- забезпечення готовності міністерств та інших центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підпорядкованих їм сил і засобів до дій, спрямованих на запобігання і реагування на надзвичайні ситуації;
- забезпечення реалізації заходів щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій;
- проведення рятувальних та інших невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, організація життєзабезпечення постраждалого населення.

(21) Статтею 9 Кодексу цивільного захисту визначено, що функціональні підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту створюються центральними органами виконавчої влади у відповідній сфері суспільного життя.

Перелік центральних органів виконавчої влади, що створюють функціональні підсистеми, визначається Положенням про єдину державну систему цивільного захисту.

Безпосереднє керівництво функціональною підсистемою покладається на керівника органу, суб'єкта господарювання, що створив таку підсистему.

До складу функціональних підсистем входять органи управління та підпорядковані їм сили цивільного захисту, відповідні суб'єкти господарювання, які виконують завдання цивільного захисту.

- (22) Згідно з Переліком центральних органів виконавчої влади, що створюють функціональні підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 № 11 «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту», Міністерство енергетики та вугільної промисловості України створює підсистему безпеки вугільно-промислового комплексу.
- (23) Згідно з пунктом 2 частини першої статті 22 Кодексу цивільного захисту України (далі – Кодекс) до сил цивільного захисту належать аварійно-рятувальні служби.
- (24) Відповідно до пунктів 1, 4 частини дванадцятої статті 23 Кодексу на аварійно-рятувальні служби покладається виконання таких завдань: аварійно-рятувальне обслуговування на договірній основі суб'єктів господарювання та окремих територій, на яких існує небезпека виникнення надзвичайних ситуацій; проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у разі їх виникнення.
- (25) Частиною п'ятнадцятою статті 23 Кодексу встановлено, що матеріально-технічне та фінансове забезпечення діяльності аварійно-рятувальних служб здійснюється за рахунок коштів державного та місцевого бюджетів, підприємств, установ, організацій, що створюють аварійно-рятувальні служби, коштів від надання додаткових платних послуг, а також добровільних пожертвувань юридичних і фізичних осіб, інших не заборонених законодавством джерел.
- (26) Наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 19.10.2012 № 815, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 07.11.2012 за № 1871/22183, затверджено Положення про Державну воєнізовану гірничорятувальну службу у вугільній промисловості України (далі – Положення).
- (27) ДВРГС входить до складу єдиної державної системи цивільного захисту.
- (28) Відповідно до пункту 1.1 Положення державна воєнізована гірничорятувальна служба у вугільній промисловості України – державна спеціалізована (воєнізована) аварійно-рятувальна служба, яка здійснює в установленому порядку обслуговування гірничих підприємств незалежно від форм власності в період їх будівництва, реконструкції, експлуатації, ліквідації або консервації.
- (29) Пунктом 1.2 Положення передбачено, що ДВРГС підпорядкована Міністерству енергетики та вугільної промисловості України.

- (30) Відповідно до пункту 2.1 Положення основними завданнями ДВГРС на підприємствах, які обслуговуються, є:
- проведення аварійно-рятувальних робіт під час виникнення надзвичайних ситуацій;
 - ліквідація надзвичайних ситуацій та окремих їх наслідків;
 - виконання робіт із запобігання виникненню та мінімізації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру та щодо захисту від них працівників та територій підприємств;
 - захист навколишнього природного середовища та локалізація зони впливу шкідливих і небезпечних факторів, що виникають під час аварій та катастроф.

- (31) Пунктами 4.1-4.3 Положення передбачено, що до складу ДВГРС входять Центральний штаб, воєнізовані гірничорятувальні загони, які є професійними гірничорятувальними підрозділами, та підприємство з ремонту і технічного обслуговування аварійно-рятувальних засобів, розроблення та виробництва їх окремих зразків.

Розташування професійних гірничорятувальних підрозділів ДВГРС, а також підприємств, що обслуговуються, визначається у дислокації підрозділів ДВГРС, яка затверджується Міністерством енергетики та вугільної промисловості України за погодженням із Міністерством надзвичайних ситуацій України.

Центральний штаб здійснює загальне керівництво підпорядкованими йому воєнізованими гірничорятувальними загонами та підприємством з ремонту і технічного обслуговування аварійно-рятувальних засобів, розроблення та виробництва їх окремих зразків.

- (32) Згідно з пунктом 6.1 Положення діяльність служби фінансується за рахунок коштів державного бюджету, коштів від надання платних послуг, а також інших джерел, не заборонених Законом.

- (33) Перелік платних послуг затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 12.09.2012 № 849 «Питання надання підрозділами Державної воєнізованої гірничорятувальної служби у вугільній промисловості платних послуг». Згідно із зазначеною постановою послуги надаються на добровільних засадах за зверненнями зацікавлених юридичних осіб за умови, що їх надання не перешкоджає основній діяльності підрозділів Державної воєнізованої гірничорятувальної служби.

- (34) Пунктом 6.3 Положення передбачено, що витрати на проведення окремих аварійно-рятувальних робіт, понесені підрозділами ДВГРС під час ліквідації надзвичайної ситуації, підлягають обов'язковому відшкодуванню (повністю або частково) відповідними підприємствами, установами та організаціями. Види аварійно-рятувальних робіт, витрати на проведення яких підлягають відшкодуванню, та порядок відшкодування цих витрат визначаються Кабінетом Міністрів України.

- (35) Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23.02.2011 № 154 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення гірничорятувальних заходів на вугледобувних підприємствах», бюджетні кошти мають використовуватися для здійснення таких заходів:

- забезпечення готовності штабу та загонів до виконання робіт, пов'язаних із запобіганням, невідкладним реагуванням і ліквідацією наслідків аварій на вугледобувних підприємствах;

- здійснення контролю за готовністю вугледобувних підприємств до виконання робіт з ліквідації (мінімізації) наслідків аварій та локалізації зони впливу шкідливих і небезпечних факторів;
- ремонт і технічне обслуговування аварійно-рятувальних засобів, які перебувають у власності шахт;
- підготовка працівників вугледобувних підприємств, штабу та загонів до дій в умовах надзвичайної ситуації.

(36) Листом від 12.06.2018 № 14.2-Вих/65-18 (вх. № 6-01/6783 від 12.06.2018) Міністерство енергетики та вугільної промисловості України повідомило додатково, що ДВГРС є єдиною у державі аварійно-рятувальною службою, яка відповідно до законодавства в підземних умовах вугільних шахт виконує рятування підземних робітників, ліквідацію аварій та їх наслідків, надання невідкладної медичної допомоги підземним постраждалим під час нещасних випадків, попередження надзвичайних ситуацій.

(37) ДВГРС надає суб'єктам господарювання платні послуги виключно на добровільних засадах за їх зверненням, перелік яких затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 12.09.2012 № 849.

(38) Кошти від надання платних послуг – це покриття витрат, які вже понесені гірничорятувальними загонами при виконанні визначених у переліку робіт.

(39) Відповідальний виконавець бюджетних програм у процесі їх виконання забезпечує цільове та ефективне використання бюджетних коштів протягом усього строку реалізації відповідних бюджетних програм у межах визначених бюджетних призначень.

(40) Бюджетні кошти за бюджетною програмою спрямовуються на покриття витрат, пов'язаних з основною діяльністю ДВГРС, та використовуються відповідно до плану використання бюджетних коштів, а кошти від надання платних послуг спрямовуються на покриття витрат діяльності, що не перешкоджає основній, та використовуються відповідно до затвердженого плану витрат кожного підрозділу з урахуванням вимог чинного законодавства. Тобто, бюджетні кошти не використовуються на покриття витрат під час надання платних послуг.

5. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ ПОВІДОМЛЕННЯ

(41) Відповідно до пункту 187 Повідомлення Європейської комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107 (1) Договору про функціонування Європейського Союзу (далі – Повідомлення Єврокомісії) заходи з підтримки, яка надається державою, вважаються такими, що спотворюють конкуренцію або становлять загрозу для неї, коли вони покращують конкурентну позицію їх отримувача у порівнянні з іншими суб'єктами господарювання, які є його конкурентами.

На практиці вважається, що спотворення конкуренції у значенні, передбаченому статтею 107(1) Договору про функціонування Європейського Союзу, існує тоді, коли держава надає фінансові переваги суб'єкту господарювання в лібералізованому секторі, де існує або може існувати конкуренція.

- (42) Пунктом 188 Повідомлення Єврокомісії передбачено, що доручення державними органами повноважень із надання суспільних послуг вітчизняній компанії (навіть, якщо такі послуги можуть передоручатися третім сторонам) саме по собі не виключає можливості спотворення конкуренції. При цьому можливість спотворення конкуренції виключається за умови дотримання усіх перерахованих нижче умов:
- послуга є предметом законної монополії (утвореної згідно з законодавством ЄС);
 - законна монополія не лише виключає можливість конкуренції на ринку, а й передбачає існування ексклюзивного надавача відповідної послуги на такому ринку;
 - відповідна послуга не конкурує з іншими послугами;
 - якщо надавач відповідної послуги здійснює діяльність на іншому ринку (за географічним розташуванням чи продукцією), відкритому для конкуренції, можливість здійснення перехресного субсидіювання має бути виключена. Для цього необхідно вести окремі рахунки, належним чином розподіляти доходи і витрати та запобігати використанню державного фінансування неекономічної діяльності для перехресного субсидіювання економічної діяльності.
- (43) Відповідно до статті 1 Закону однією з ознак державної допомоги є спотворення або загроза спотворенням економічної конкуренції допомогою, яка надається суб'єктові господарювання.
- (44) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», економічна конкуренція (конкуренція) – це змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку. Ринок у свою чергу є сферою обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.
- (45) Під господарською діяльністю у статті 3 Господарського кодексу України розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.
- (46) Таким чином, для того, щоб мати вплив на економічну конкуренцію (спотворювати або загрожувати спотворенням конкуренції), допомога суб'єктові господарювання повинна стосуватися діяльності такого суб'єкта щодо виробництва товару (виконання робіт, надання послуг), який має вартісний характер і цінову визначеність та бере участь у господарському обороті на ринку.
- (47) За результатами аналізу норм Гірничого закону України, можна зробити висновок, що всі гірничодобувні підприємства на підставі цього Закону повинні отримувати або замовляти рятувальні послуги лише у відповідних загонів ДВГРС.
- (48) ДВГРС є єдиною організацією, яка здійснює гірничорятувальні заходи на вугледобувних підприємствах.
- (49) Рятувальні послуги, які надаються ДВГРС на вугледобувних підприємствах, не реалізуються на ринку у розумінні Закону України «Про захист економічної конкуренції» та не беруть участі у господарському обороті.

(50) Як наслідок, підтримка у формі субсидії на здійснення гірничорятувальних заходів на вугледобувних підприємствах, що передбачена Законом України від 07.12.2017 № 2246-VIII «Про Державний бюджет України на 2018 рік», зокрема, бюджетною програмою КПКВК 1101100 «Гірничорятувальні заходи на вугледобувних підприємствах» для центрального штабу Державної воєнізованої гірничорятувальної служби, другого, восьмого, десятого та Львівсько-волинського воєнізованих гірничорятувальних загонів з 01.01.2018 по 31.12.2018 у сумі 290 000,0 тис. грн не спотворює і не може спотворювати економічну конкуренцію, а відтак, не є державною допомогою відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

(51) Разом з тим слід зазначити, що:

- державне фінансування центрального штабу та воєнізованих загонів Державної воєнізованої гірничорятувальної служби повинне спрямовуватися лише на покриття витрат, які пов'язані з проведенням гірничорятувальних заходів на вугледобувних підприємствах, і в жодному разі не повинні покривати витрати на здійснення підприємницької діяльності (надання платних послуг);
- використання коштів державної підтримки центральним штабом та воєнізованими загонами Державної воєнізованої гірничорятувальної служби на здійснення підприємницької діяльності (надання платних послуг) може містити ознаки державної допомоги;
- центральний штаб та воєнізовані загони Державної воєнізованої гірничорятувальної служби мають забезпечити розподіл рахунків для обліку основного виду діяльності (проведення гірничорятувальних заходів на вугледобувних підприємствах) та додаткового (підприємницької діяльності, надання платних послуг).

(52) Враховуючи викладене, керуючись статтями 7 і 16 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 8 і 10 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та пунктом 14 розділу IV Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04 березня 2017 року № 2-рп, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 04 квітня 2016 року за № 501/28631, на підставі інформації, наданої Міністерством енергетики та вугільної промисловості України, Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

Визнати, що підтримка (фінансування), яка буде надаватися Міністерством енергетики та вугільної промисловості України відповідно до Закону України від 07.12.2017 № 2246-VIII «Про Державний бюджет України на 2018 рік», зокрема, бюджетної програми КПКВК 1101100 «Гірничорятувальні заходи на вугледобувних підприємствах» центральному штабу, другому, восьмому, десятому та Львівсько-волинському воєнізованим гірничорятувальним загонам Державної воєнізованої гірничорятувальної служби у формі субсидій для забезпечення здійснення гірничорятувальних заходів на вугледобувних підприємствах у 2018 в обсязі 290 000,0 тис. грн **не є державною допомогою** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

Відповідно до частини десятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Антимонопольний комітет України може відкликати прийняте ним рішення, якщо воно прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття необґрунтованого рішення, та прийняти нове рішення у порядку, встановленому цією статтею.

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ